

ورود ترکیه، ایران و ترامپ به خط بحران قطر؛ احتمال انفجار بحران کاهش یافت

روند بحران عربستان و متحدانش با قطر در پی ورود ترکیه، ایران و دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا به این بحران به سرعت تغییر کرد تا جایی که احتمال انفجار بحران فروکش کرده است.

به گزارش آران نیوز: به نقل از روزنامه رأی الیوم، عبدالباری عطوان سردبیر این روزنامه در تشریح روند سریع تغییرات بحران عربستان و متحدانش با قطر، نوشت: وقتی وزیر خارجه سعودی پس از جنگ رسانه‌ای شدید علیه قطر آن را کشور «برادر» خطاب می‌کند به این معنی است که احتمال انفجار بحران کاهش یافته است.

مداخله ترامپ در بحران قطر

ترامپ دو بار وارد بحران قطر شد؛ بار اول از تکاپوی جریان «دشمن» حمایت و قطر را به حمایت مالی از تروریسم و حامیانش متهم کرد و تأکید کرد منزوی کردن آن نقطه آغاز نابودی‌اش است.

بار دوم ترامپ به یک میانجی تغییر کرده و با تماس تلفنی با تمیم بن حمد آل ثانی امیر قطر پیشنهاد میزبانی از نشستی در واشنگتن برای حل و فصل بحران را مطرح کرد.

شکستن جزئی محاصره قطر

تماس دوم ترامپ با امیر قطر پس از تماس مشابه با ملک سلمان بن عبدالعزيز پادشاه سعودی صورت گرفت و در آن تأکید کرد کشورش امیدوار است ثبات و امنیت به منطقه بازگردد.

این اظهارات بیش از هر چیز به معنی شکستن محاصره قطر حتی به شکلی جزئی است.

از مضمون گفت‌وگوی تلفنی ترامپ و امیر قطر به طور کامل اطلاع نداریم اما پیش‌بینی می‌کنیم ترامپ در جریان این مکالمه دخالت آمریکا برای پایان بحران را در مقابل پول مطرح کرده باشد زیرا پول است که وی را به تکاپو می‌اندازد و به مسائل سیاسی نیز به عنوان یک تاجر نگاه می‌کند و علاوه بر این چه بسا از گزینه‌های قطر بیم داشته باشد.

سه تحول اساسی اخیر به نفع قطر

به هر حال در چند ساعت گذشته سه تحول اصلی در صحنه سیاسی خلیج فارس رخ داد که می‌تواند قواعد بازی را تغییر داده و کفه ترازو را اندکی به سمت قطر بالا برد:

اول: موافقت پارلمان ترکیه با اعزام نیروهای زمینی و هوایی به پایگاه این کشور در قطر که در راستای اجرای پیمان دفاع مشترک بین دو کشور انجام می‌گیرد.

دوم: سفر محمد جواد ظریف وزیر خارجه ایران به آنکارا در شرایطی که بحث و گفت‌وگوها در مورد احتمال تشکیل محور ترکیه – ایران – عراق برای رویارویی با محور سعودی – اماراتی – بحرینی – مصری قوت گرفته است.

سوم: انتشار برخی اخبار مبنی بر رسیدن یگان‌هایی از سپاه پاسداران ایران به دوحه تحت عنوان آموزش نیروهای قطری و تقویت حمایت از قصر امیر این کشور و این خبری است که شبکه العربیه سعودی اعلام کرد.

بحران قطر به چه سمتی در حرکت است؟

این سه عامل می‌تواند بحران قطر را به دو سمت سوق دهد:

اول: موجب شود رهبران قطر درخواست‌های دهگانه عربستان و متحدانش را رد کند زیرا آن را نقض حاکمیت و تحمیل قیمومیت بر خود می‌دانند.

دوم: اشاره ترکیه و ایران به دخالت در بحران قطر موجب شد عربستان و امارات انعطاف نشان داده و سقف خواسته‌های خود را کاهش دهند به گونه‌ای که موفقیت میانجیگری کویت و عمان را در پی داشته باشد.

در این میان باید در نظر داشت چنانچه زمان میانجیگری‌ها به درازا بکشد، بحران قطر روز به روز پیچیده‌تر می‌شود و در یک دایره بسته می‌چرخد که همان تکرار عدم پایبندی قطر به توافق سال 2014 است که هرچند درست است اما باید در نظر داشت که در سه سال گذشته تحولات زیادی رخ داده است.

احتمال توسعه دایره بحران عربستان و متحدانش با قطر

نکته قابل توجه اینکه ورود ترکیه و ایران به خط بحران می‌تواند آن را از بحران خلیجی به بحران منطقه‌ای و چه بسا جهانی تبدیل کند همان‌طور که در مورد بحران سوریه، لیبی و یمن رخ داد.

تلاش برای منطقه‌ای کردن بحران و خارج کردن آن از هویت خلیجی می‌تواند موجب تعجیل راه حل نظامی در صورت ناکارآمد بودن راه حل سیاسی شود زیرا عربستان و امارات به شدت عمل در این خصوص مایل هستند و شاهد این وضع نیز اظهارات انور قرقاش وزیر مشاور امور خارجه امارات است مبنی بر اینکه تهدید کرد در صورت مخالفت قطر با شروط مطرح‌شده، تحریم‌های اقتصادی جدید علیه آن اعمال می‌شود.

وی همچنین تأکید کرد، کشورش و متحدانش در پی تغییر سیاست‌های قطر هستند نه تغییر نظام دوحه.

تغییر سیاست‌ها یا تغییر نظام حاکم؟

این در حالی است که بحران‌های عربی در عراق، سوریه، لیبی و یمن ثابت کردند که تغییر سیاست‌ها بدون تغییر نظام‌ها بسیار دشوار است و تمام این بحران‌ها به دخالت نظامی منطقه‌ای و جهانی ختم شد در نتیجه باید گفت بی‌تردید قرقاش و رهبران کشورش به این موضوع واقف هستند.

قطر آماده تسلیم نیست

اکنون ما شاهد رقابت در زمینه میانجیگری در بحران عربستان و متحدانش با قطر هستیم و شتاب متحدان قطر در ایران و ترکیه برای نجات آن و عدم مخالفت رهبری دوحه با ورود نیروهای ترکیه و ایرانی به خاک این کشور به این معنی است که دوحه آماده تسلیم شدن و قبول قیمومیت نیست.

در مقابل اشاره عربستان و امارات به تحریم‌های اقتصادی شدیدتر علیه قطر نیز به این معنی است که آنان در صدد عقبگرد از تهدیدهای خود نیستند.

در این شرایط باید پرسید: آیا در برابر «توفان قاطعیت» جدید علیه قطر هستیم؟

این گزینه بعید نیست زیرا نمونه‌هایی از دخالت‌های نظامی وجود دارد که برخی از آن از جمله جنگ الخفوس در سال 1992 موفقیت‌آمیز و برخی دیگر مانند کودتای سال 1996 ناکام بود.

سؤال دیگر اینکه: آیا سرنوشت توفان قاطعیت جدید پیروزی است؟

در پاسخ به این سؤال چیزی که می‌توان گفت اینکه ادامه میانجیگری کویت و ملحق شدن عمان به آن نشان دهنده ترس و وحشت از نتایج شکست است.

به هر حال احتمال دخالت نظامی کاهش یافته است و دخالت‌های منطقه‌ای و نیز ورود ترامپ به این بحران می‌تواند موجب حل و فصل و کاهش احتمال منفجر شدن بحران باشد.

وقتی عادل الجبیر وزیر خارجه سعودی قطر را تحت عنوان «کشور برادر» خطاب می‌کند آن هم پس از این‌همه حملات رسانه‌ای به این معنی است که قواعد بازی به سرعت تغییر می‌کند.